

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 4 mars 1927 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående viss ändring i sjölagens bestämmelser om ersättning för överliggedagar.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 66, vilken behandlats av första lagutskottet, hava herrar *Thore* och *Wallerius* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj: t måtte anhålla, att Kungl. Maj: t ville låta verkställa utredning rörande sådan ändring i 120 § av sjölagen den 12 juni 1891, att den där omförmälda ersättningen för överliggedagar erhåller en av penningvärdets fall och av fartygens ökade driftsomkostnader betingad skälig höjning, samt för nästa års riksdag framlägga det förslag, som kan av utredningen framgå.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt bestämmelser i sjölagen åligger det befälhavaren å ett fartyg att utan ersättning avbida en viss tid, att godset vid inlastning avlämnas och att godset vid lossning mottages (liggedagar). Därjämte är befälhavaren, om lastningen eller lossningen ej är fullbordad inom liggedagarna, skyldig att mot ersättning därtill lämna ytterligare rådrum (överliggedagar). Nu nämnda bestämmelser gälla beträffande fartyg, som är befraktat i sin helhet eller till viss del, dock ej om fartyget gör regelbundna resor mellan vissa orter efter en på förhand kungjord plan. I brist av särskilt avtal beräknas liggedagarna enligt en i lagen angiven å fartygets dräktighet grundad tariff, olika för segelfartyg och ångfartyg. För fartyg, som icke är över 50 registerton, utgöra de legala liggedagarna 4 dagar för segelfartyg och 2 dagar för ångfartyg. För fartyg över 1,650 men ej över 2,000 registerton beräknas liggedagarna till 19 dagar för segelfartyg och 10 dagar för ångfartyg. Har fartyget större dräktighet än 2,000 registerton, beräknas ytterligare en liggedag för överskjutande dräktighet av högst 400 ton och så vidare. Anledningen till att skillnad göres mellan segelfartyg och ångfartyg är den, att för ångfartygen icke erfordras så lång tid för lastning och lossning som för segelfartygen, emedan å ångfartygen finnas särskilda anstalter för lastning och lossning. Antalet överliggedagar skall, där ej annorlunda avtalats, utgöra hälften av liggedagarnas antal. Ersättningen

Gällande bestämmelser angående ersättning för överliggedagar.

för överliggedagarna utgår, där ej annat avtal skett, med 30 öre om dagen för varje ton av fartygets dräktighet, om fartyget är segelfartyg, och med 40 öre, om det är ångfartyg. Skillnaden i ersättning mellan dessa båda typer av fartyg har sin grund däri, att ångfartygen äro dyrbarare i inköp och drift samt lämna större fraktförtjänst än segelfartyg av motsvarande storlek, till följd varav den förlust, som ett ångfartygs kvarliggande föranleder, kan antagas bliva större än då fråga är om ett segelfartyg. De bestämmelser, för vilka här redogjorts, hava icke undergått någon förändring, sedan den nuvarande sjölagen år 1891 antogs. Bestämmelserna angående de belopp, varmed ersättning för överliggedagar utgår, återfinnas i 120 §.

Motionen. Motionärernas förslag avser nu åvägabringande av utredning rörande sådan ändring av 120 § sjölagen, att ersättningen för överliggedagar »erhåller en av penningvärdets fall och av fartygens ökade driftsomkostnader betingad skälighöjning». I motiveringen framhålles särskilt den ogynnsamma ställning, som de under senare år tillkomna s. k. motorseglarna intaga i fråga om den legala ersättningen för överliggedagar.

Utskottet. Utskottet finner det uppenbart, att sjölagens bestämmelser om överliggetidsersättning ej längre äro tidsenliga. Förutom den betydande förändring, penningvärdet undergått efter sjölagens antagande år 1891, hava jämväl andra faktorer, som inverka å det belopp, varmed nämnda ersättning bör utgå, förändrats. I detta hänseende må särskilt framhållas, att en ny fartygstyp, segelfartyg med motor, numera kommit i bruk och vunnit en alltmer ökad användning. Till denna fartygstyp, som var okänd år 1891, har hänsyn ej kunnat tagas vid uppgörandet av sjölagens regler om överliggetidsersättning, och lämnar sjölagen, såsom även erinras i motionen, följaktligen ej någon direkt anvisning om den taxa, som bör läggas till grund vid beräkningen av ersättningen för dessa fartyg. De brister, som sålunda vidlåda ifrågavarande bestämmelser, medföra emellertid, såsom motionärerna framhålla, ingen nämnvärd olägenhet för den större sjöfarten, enär ersättningen för överliggetid här allmänt är reglerad i avtal. Vad den mindre sjöfarten däremot angår, uppgiva motionärerna, att det i en mängd fall förekommer, att eventuell överliggedagsersättning utgår efter sjölagens bestämmelser. I dessa fall, där sålunda av en eller annan anledning avtal om ersättning ej kommit till stånd, måste vederbörande åtnöjas med den i sjölagen bestämda, numera alldeles otillräckliga gottgörelsen för den av uppehållet i hamn vållade förlusten. Med hänsyn till nu anförda omständigheter anser utskottet den av motionärerna väckta frågan om ändring av bestämmelserna rörande överliggetidsersättningen böra göras till föremål för närmare utredning, därvid den betydelse förefintligheten av s. k. motorseglare må utöva å lagstiftningen i förevarande hänseende läser böra komma under särskilt övervägande. Vad angår motionärernas begäran om förslag i ämnet redan till nästa års riksdag, anser utskottet önskvärt, att utredningsarbetet bedrivs så skyndsamt som omständigheterna det medgiva.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida och på vilket sätt ändring rörande sjölagens bestämmelser om ersättning för överliggjetid bör åvägabringas, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill nämnda utredning må föranleda.

Stockholm den 4 mars 1927.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman*, *Hederstierna*, *Klefbeck*, *Borell**, *Edw. Larsson*, *Erik Anderson* och *Per Gustafsson**;

från andra kammaren: herrar *af Ekenstam*, *Lindley*, *Jansson* i Edsbäcken, *Johansson* i Brånalt, *Johanson* i Huskvarna och *Carlson* i Mölndal, fru *Östlund** samt herr *Olsson* i Mellerud.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Hederstierna*, som yrkat avslag å motionen.
